

III. 66, 67 Pohyb mysli je semínkem projeveného světa.

VASIŠTHA pokračoval: Jedno se nikdy nestane mnohým, Rámo. Zapálí-li se od jedné svíce mnoho dalších, je to jeden plamen, který ve všech hoří. Podobně je to s jediným *Brahman*, které se zdá být mnohým. Pokud člověk nazře neskutečnost této mnohosti či rozmanitosti, je osvobozen od trápení.

Džíva není nic jiného než omezené vědomí. Jakmile omezení zmizí, je tu klid a mír. Pro člověka, nosícího boty s koženou podrážkou, je celá země obalena kůží. Co je tento svět? Je to jen zdání. Člověk může po kořalce uvidět na čisté obloze různé fantaskní obrazy. Podobně je mysl příčinou toho, že člověk vidí rozmanitost v jednotě. Nevědomý člověk pozoruje v tomto světě pohyb, podobně jako vidí opilec pochodující stromy.

Jestliže mysl vnímá dvojnost neboli dualitu, pak je tu jak dualita, tak její protiklad, jednota. Jakmile mysl opustí vnímání duality, není tu ani dualita ani jednota. Je-li člověk ustálen v jednotě neomezeného Vědomí, a to bez ohledu na to, zda zůstane v klidu nebo je zaměstnán činností, pak je v míru sám se sebou. Jestliže je pevně ustálen v nejvyšším stavu, říkáme tomu též stav ne-já či stav poznání prázdnoty.

V důsledku rozruchu v mysli se Vědomí začne jevit jako objekt poznání. V mysli pak vyvstane spousta falešných představ, jako například představa „jsem zrozen“. Takové chápání není nic jiného než mysl, proto se mu říká nevědomost či iluze.

Na to, abychom se zbavili nemoci zvané *samsára* nebo projevený svět, není jiný prostředek než moudrost čili Sebepoznání. Poznání je lékem na mylné vnímání hada v kusu provazu. Je-li tu poznání, nevyvstane v mysli honba za potěšením smyslů, která nevědomost jen umocňuje. Přijde-li touha, nenásleduj ji. Je v tom snad něco složitého?

Jestliže mysl vytvoří představy věcí, je v mysli rozruch a pohyb. Jestliže tu věci a představy nejsou, pohyb myšlenek v mysli ustane. Je-li tu pohyb, svět se projeví. Není-li tu pohyb, projevení světa ustane. Právě pohyb mysli je tím, co se nazývá *džíva*, tudíž tím, co se nazývá příčina a následek. A právě pohyb mysli je semínkem projeveného světa. Poté následuje stvoření těla.

VASIŠTHA pokračoval: Pohyb mysli tu je z nejrůznějších příčin. Někdo se od něj osvobodí během jednoho života, jiný po tisíci zrozeních. Je-li tu pohyb mysli, člověk nemůže vidět Pravdu, neboť vyvstanou pocity „já jsem“ nebo „to je moje“.

Projevení světa je bdělým stavem Vědomí, ego je sněním, mysl je hlubokým spánkem a čiré Vědomí je čtvrtým stavem, stavem *turíja* neboli bezespornou Pravdou. Za tímto stavem je absolutní čirost Vědomí. Ten, kdo se ustálil zde, je mimo jakékoli trápení.

Říká se, že příčinou projevení světa je nejvyšší *Brahman*. Je to podobné, jako že příčinou růstu stromu je obloha či prostor. Prostor stromu nebrání v růstu, a tím jeho růst podporuje a umožňuje. Ve skutečnosti není *Brahman* aktivní příčina. To lze odhalit pomocí dotazování se na Já. Kope-li člověk v zemi dostatečně dlouho, narazí na prázdný prostor. Podobně ty, Rámo, vytrváš-li v dotazování, odhalíš Pravdu o tom, že neexistuje nic jiného než neomezené Vědomí.

RÁMA se zeptal: Řekni mi, prosím, jak se toto stvoření stane tak rozlehlým a nedozírným?

VASIŠTHA pokračoval: Vibrace ve Vědomí není odlišná od samotného Vědomí. Tak jako z této vibrace vyrůstá *džíva*, tak z *džívy* vyrůstá mysl, neboť *džíva* přemýšlí. Sama mysl vnímá představu pěti prvků a sama se do těchto prvků transformuje. Na co mysl myslí, to vnímá. Následně *džíva* získá smyslové orgány, jazyk, oči, uši, nos atd. Nejde o příčinné spojení mezi myslí a smysly, ale je to náhodná souběžnost myšlenky a projevení smyslových orgánů. Jako v případě, kdy vrána usedne na kokosovou palmu a přesně v tom okamžiku spadne zralý kokos na zem. Tak se objeví první kosmický *džíva*.

RÁMA se zeptal: Svatý muži, pokud nevědomost ve skutečnosti neexistuje, proč by se pak člověk měl zatěžovat dotazováním po Pravdě a hledáním osvobození?

VASIŠTHA odpověděl: Rámo, tato otázka by měla přijít v pravý čas, ne nyní! Květiny vykvetou a plody dozrají, až přijde jejich doba.

Kosmický *džíva* vysloví *Óm* a svojí vůlí stvoří nejrozličnější objekty. Tak jako se objevil Stvořitel Brahmá, tak vznikl i obyčejný červ. A poněvadž červ zůstává v nečistotě, jsou jeho činy nicotné. Rozlišování je však iluzorní. Ve skutečnosti neexistuje stvoření, tedy ani rozlišování.